

Remissvar över betänkandet Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun (SOU 2023:58)

Kulturdepartementet
Dnr: KU2023/01093

Remissvar från Giron Sámi Teáhter

Vi instämmer i ”Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun” ambitioner att ge långsiktiga förslag på vägar att utveckla kulturen så att så att den på ett annat sätt genomsyrar stora delar av samhällsverksamheten. Att kulturpolitiken behöver ge bättre förutsättningar för en större mångfald av kulturyttringar ser vi som en nödvändig strävan för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen.

Giron Sámi Teáhter har sedan 2017 drivit frågan om en samisk nationalscen och samtidigt varit aktiv inom den samiska kulturpolitiken genom bland annat utredningar, kartläggningar och offentliga samtal. Därför väljer vi att utgå från det samiska kultursamhället i vårt remissvar.

I betänkandet beskrivs det samiska kultursamhällets villkor och behov antingen svepande eller i relation till Kultur i Norrs (ett Interregionalt nätverk mellan regionerna Jämtland Härjedalen, Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland) kulturpolitiska positionsapper (2019) där urfolket samernas kultur är högst prioriterad.

Angående Kultur i Norrs position så ser vi att det har varit mycket betydelsefullt. Framför allt eftersom det har inneburit en förflyttning mot att införliva det samiska kulturlivet i regionernas kulturpolitik. Vi anser dock att det också är en nationell fråga. Det samiska folkets rättighet att utveckla sitt kultur- och samhällsliv är inskrivet i grundlagen sedan 2011.

Det menar vi behöver reflekteras i ett betänkande som behandlar en så omfattande (ekonomiskt och symboliskt) del av kulturpolitiken. Vi anser att det de ekonomiska resurserna till det samiska kulturlivet behöver stärkas och att det är vårt ansvar som en samisk kulturinstitution att vid varje givet tillfälle påtala detta.

Under betänkandets rubrik Nationella minoriteter och urfolket samerna (sid 173-174) står det ”Även om minoritetspolitiken fått genomslag i kultursamverkansmodellen genom regionala, statliga och institutionella satsningar är det oklart hur stor andel av kultursamverkansmodellens medel som går till att främja minoritetskultur.”

Här vill vi erbjuda vår assistans genom att ge ett räkneexempel när det gäller den samiska kulturens ekonomiska utveckling gentemot den svenska. Vi har jämfört anslagsutvecklingen (kultur) under tidsperioden 1999–2020 till Sametinget med den statliga kulturbudgeten under samma period.

1999 var den statliga kulturbudgeten cirka 7,5 miljarder kronor.
2020 var den statliga kulturbudgeten cirka 17,8 miljarder kronor.

En höjning med 240%

1999 var kulturbudgeten till Sametinget cirka 14,5 miljoner kronor
2020 var kulturbudgeten till Sametinget cirka 18 miljoner kronor

En höjning med 24%...

Oavsett politisk majoritet under denna period finns det en sak gemensamt. Att samisk kultur aldrig prioriteras. Det är dags att det sker en förändring.

Giron Sámi Teáhter föreslår därför att samisk kultur pekas ut som ett särskilt prioriterat område inom kultursamverkansmodellen fram till dess att en rättvis fördelning har uppnåtts. Som riktmärke föreslår vi det norska Sametinget som för 2024 har en kulturbudget på 192 miljoner norska kronor.